

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana și Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui

*Vremea Valentin XXXXX, născut la
XXXXX, originar din or. XXXXX și domiciliat în
XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 25.08.1997 – 15.07.2005;

Instanța de apel: 27.10.2021 – 22.12.2021;

Instanța de recurs: 08.04.2022 – 18.07.2022.

Asupra recursului ordinar în cauză, Colegiul penal lărgit

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 15 iulie 2005, *Vremea Valentin XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la:

- art. 122 alin. (3) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, iar în baza art. 2 al Legii din 24.07.1996 privind amnistia în legătură cu Aniversarea a V-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, *Vremea Valentin* a fost absolvit de la executarea pedepsei stabilite în baza acestui articol.

A fost admisă parțial acțiunea civilă și s-a încasat de la Vremea Valentin și Cernega Iurie, în mod solidar, în beneficiul lui Dogot I., patronul firmei „Dur”, prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 25 040 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 1 185 lei, iar în total suma de 26 225 lei.

În rest, acțiunea civilă în ce privește încasarea prejudiciului cauzat în urma venitului ratat a fost admisă în principiu, urmând a fi soluționată în ordinea procedurii civile.

1.1. Prin aceeași sentință a fost condamnat și Cernega Iurie, însă în privința acesteia decizia nu se contestă cu recurs ordinar.

1.2. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că, inculpații Vremea Valentin și Cernega Iurie, acționând prin înțelegere prealabilă, cu scopul sustragerii bunurilor prin escrocherie în proporții mari de la firma „Dur”, amplasată în or. Ialoveni, la 8 aprilie 1996, la indicațiile lui Cernega Iurie, Vremea Valentin s-a prezentat la firma „Dur” în calitate de director al S.R.L. „Pan Exim”, cu procura nr. 17 din 08 aprilie 1996, ca fiind eliberată de firma „PanExim”, unde a primit pentru realizare, fără achitare prealabilă, conform facturii nr. 32, 2 040 sticle de bere „Ursus” cu costul de 6 528 lei, precum și 1 200 sticle de șampanie cu costul de 8 160 lei, iar în total bunuri în sumă de 14 688 lei, pentru care fapt Vremea Valentin a aplicat pe factură ștampila falsă a firmei „Pan Exim”, care era transmisă lui de către Cernega Iurie.

La data de 10 aprilie 1996, Vremea Valentin, acționând la indicațiile lui Cernega Iurie, în mod analogic a primit spre realizare de la firma „Dur” în baza facturii nr. 35, 1 960 sticle de bere „Ursus” cu costul de 6 272 lei și 600 sticle de șampanie cu costul de 4 080 lei, iar în total bunuri în suma de 10 352 lei. Inculpații Vremea Valentin și Cernega Iurie, având scopul inițial de a sustrage bunurile primite prin escrocherie, ulterior au refuzat să se achite cu firma „Dur” pentru bunurile primite și în așa mod au însușit bunuri în suma de 25 040 lei, cauzând o daună în proporții mari victimei.

Bunurile în cauză au fost eliberate inculpaților Vremea Valentin și Cernega Iurie în baza contractului fictiv încheiat la 8 aprilie 1996 de către conducătorul firmei „Dur” I. Dogot și SRL „Pan Exim” semnat de către Vremea Valentin cu aplicarea ștampilei fictive a acestei firme la indicațiile lui Cernega Iurie.

Acțiunile inculpaților Vremea Valentin și Cernega Iurie au fost încadrate juridic în baza art. 122 alin. (3) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), escrocheria, adică *însușirea bunurilor proprietarului prin înșelăciune și abuz de încredere prin înțelegere prealabilă a unui grup de persoane cu însușirea bunurilor proprietarului în proporții mari*, precum și în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), adică *falsificarea și folosirea ștampilei și documentelor oficiale false ce au adus o daună substanțială persoanelor fizice*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia au declarat apel:

2.1. Avocatul Mărgineanu Filip în numele inculpatului Vremea Valentin, care a solicitat repunerea în termen a apelului declarat, casarea sentinței, rejudecarea cauzei, cu

pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate juridic după legea nouă și să fie dispusă achitarea lui Vremea Valentin, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

În motivarea apelului, apărătorul a formulat următoarele argumente:

- infracțiunile prevăzute la art. 122 alin.(3) și art. 209 alin. (2) Cod penal (*redacția Legii din 1961*) în baza cărora a fost condamnat Vremea Valentin și care în prezent se regăsesc în norma art. 190 alin. (2) și 361 alin. (2) lit. b) (*redacția Legii din 2002*) Cod penal, cu modificările ulterioare, prevăd o pedeapsă mai blândă comparativ cu legea veche;

- la art. 10 Cod penal, legiuitorul a stabilit că legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale;

- la momentul condamnării, și anume la data de 15.07.2005, deja era în vigoare redacția nouă a Codului penal (*Legea Nr. 985 din 18-04- 2002 Codul Penal al Republicii Moldova*) Publicat : 13-09-2002 în Monitorul Oficial Nr. 128-129 art. 1012;

- în cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, inculpatul este în drept, prin acord scris, să solicite încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la Amnistie, în privința sa. Cererea poate fi înaintată de inculpat atât în ședința preliminară, cât și după numirea cauzei spre judecare, până la finalizarea cercetării judecătorești. În atare situație, instanța de judecată va pune în discuție solicitarea inculpatului, privind încetarea procesului penal, după care se va retrage în camera de consiliu și va adopta o sentință de încetare a procesului penal. În cazul dat, la adoptarea hotărârii de încetare a procesului penal, nu se analizează probatoriul. Însă, instanța de judecată contrar prevederilor legale, fără acordul inculpatului, care este necesar pentru aplicarea legii cu privire la amnistie, a aplicat prevederile art. 2 al Legii din 24.07.1996 privind amnistia, lipsindu-l pe inculpat de dreptul de a solicita aplicarea legii cu privire la amnistie pe viitor.

2.2. Avocatul Alexei Kebeș în numele inculpatului Vremea Valentin, care a solicitat repunerea în termen a apelului declarat, casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi decizii prin care inculpatului Vremea Valentin să-i fie stabilită în baza art. 122 alin. (3) Cod penal o pedeapsă minimă sub formă de amendă sau să fie dispusă încetarea procesului penal în privința lui Vremea Valentin.

Pentru a motiva cele solicitate în apel apărătorul a invocat următoarele:

- acțiunile incriminate lui Vremea Valentin cad sub incidența prevederilor art. 122 alin. (1) Cod penal, cu modificările ulterioare. Or, în conformitate cu prevederile art. 10 Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la

intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale;

- drept consecință a reîncadrării juridice a acțiunilor lui Vremea Valentin, aceste acțiuni trebuie examinate prin prisma Legii cu privire la amnistie;

- s-a remarcat că Valentin Vremea a fost reținut la intrarea în țară la data de 07.10.2021, dată la care a fost informat cu privire la motivele reținerii, în urma pronunțării sentinței în privința sa la data de 15 iulie 2005.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2021, apelurile declarate au fost admise, cu casarea parțială a sentinței, inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Vremea Valentin XXXXX se recunoaște vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu liberarea de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Vremea Valentin XXXXX se achită de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția anului 1961*), pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

3.1. Pentru a pronunța decizia nominalizată, instanța de apel a constatat că Vremea Valentin, acționând prin înțelegere prealabilă cu Cernega Iurie, în privința căruia sentința nu se contestă, cu scopul sustragerii bunurilor prin escrocherie, folosind ștampila firmei neînregistrate S.R.L. "Pan Exim" și a procurii, prezentându-se ca director al acestei firme a încheiat cu directorul firmei "DUR", Dogot Isidor XXXXX un contract fictiv pentru primirea și realizarea mărfii acestei firme, cu achitarea în termen de 25 zile. La 08 aprilie 1996, în baza procurii false, Vremea Valentin și Cernega Iurie au primit pe factura nr. 32 de la firma "DUR", 2 040 sticle de bere „Ursus”, cu prețul unei sticle de 3 lei și 20 bani și 1 200 sticle de șampanie "Chișinău", cu prețul unei sticle de 6 lei și 80 bani, în total în sumă de 14 688 lei.

La data de 10 aprilie 1996, Vremea Valentin și Cernega Iurie în baza contractului și a procurii, au primit pe factura nr. 35 de la firma "DUR", 1 960 sticle de bere „Ursus”, cu prețul unei sticle de 3 lei și 20 bani și 600 sticle de șampanie "Chișinău", cu prețul unei sticle de 6 lei și 80 bani, în total în sumă de 10 352 lei.

În total, Vremea Valentin și Cernega Iurie, neavând intenția de a se achita au însușit prin escrocherie marfă în sumă de 25 040 lei, care aparținea firmei "DUR".

Acțiunile inculpatului Vremea Valentin au fost încadrate juridic în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal (*în redacția anului 2002*), individualizată prin escrocherie, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșită de două persoane.*

Tot el, Vremea Valentin este învinuit de organul de urmărire penală în aceea că la 08 aprilie 1996, având scopul de sustragere prin escrocherie a bunurilor de la firma „Dur”,

amplasată în or. Ialoveni, prin înțelegere prealabilă cu Cernega Iurie, a primit de la ultimul ștampila firmei neînregistrate S.R.L. "Pan Exim" și a încheiat cu directorul firmei "DUR", Dogot Isidor XXXXX un contract fictiv și a întocmit o procură falsă, în care a indicat date false precum că conducerea S.R.L. "Pan Exim" îi încredințează lui primirea de la firma "DUR" bere și șampanie, falsificând semnăturile în rubrica directorului și contabilului firmei, neavând intenția de a se achita, a primit marfă în sumă de 25 040 lei, care împreună cu Cernega Iurie au însușit-o.

De către organul de urmărire penală, acțiunile inculpatului Vremea Valentin au fost încadrate juridic în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), adică *falsificarea și folosirea ștampilei și documentelor oficiale false ce au adus o daună substanțială persoanelor fizice*.

3.2. La motivarea soluției adoptate, instanța de apel a notat că, în corespundere cu prescripțiile art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Astfel, din materialele dosarului penal instanța a stabilit că examinarea cauzei penale în prima instanță a avut loc în absența inculpatului Vremea Valentin, ultimul fiind anunțat în căutare. La fel, din materialele cauzei rezultă că Vremea Valentin a fost reținut de organele de poliție ale Federației Ruse la data de 05 octombrie 2021 în aeroportul Vnukovo, fiind extrădat ulterior autorităților Republicii Moldova.

În prezența circumstanțelor relevate, instanța de apel a considerat că apelurile declarate de către avocatul Filip Mărgineanu și de avocatul Alexei Kebeș în numere inculpatului Vremea Valentin împotriva sentinței Judecătoriei Ialoveni din 15 iulie 2005 au fost depuse în termeni legali.

În continuare, instanța de apel s-a referit la fondul apelului, constatând că prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 15 iulie 2005, Vremea Valentin a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 122 alin. (3) Cod penal (*în redacția legii din 1961*), *excrocheria, adică însușirea bunurilor proprietarului prin înșelăciune și abuz de încredere prin înțelegere prealabilă a unui grup de persoane cu însușirea bunurilor proprietarului în proporții mari* și art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), *falsificarea și folosirea ștampilei și documentelor oficiale false ce au adus o daună substanțială persoanelor fizice*.

Însă, verificând materialele dosarului, instanța de apel a opinat că prima instanță a aplicat în mod eronat normele Codului penal în redacția Legii din 1961, dând astfel o încadrare greșită acțiunilor inculpatului Vremea Valentin.

Prin urmare, potrivit art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra

persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

În acest sens, instanța a reținut că la 18 aprilie 2002 a fost aprobat Codul penal al Republicii Moldova (*intrat în vigoare la 12.06.2003*) care la art. 190 alin. (1) Cod penal stabilea răspunderea penală pentru escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Alin. (4) al aceluiași articol stabilea răspunderea penală pentru acțiunea prevăzută la alin. (1) săvârșită în proporții mari, fiind prevăzută pedeapsa cu închisoarea de la 7 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

Prin trimitere la norma art. 126 alin. (1) Cod penal, este reglementat că se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care la momentul săvârșirii infracțiunii, depășește 5 000 și, respectiv 2 500 unități convenționale de amendă.

Consecutiv, art. 64 alin. (2) Cod penal prevedea că amenda se stabilește în unități convenționale. Unitatea convențională de amendă este egală cu 20 lei.

La rândul său, art. 122 alin. (1) Cod penal (*redacția anului 1961*) stabilea răspunderea penală pentru însușirea avutului proprietarului prin înșelăciune sau abuz de încredere (escrocheria). Alin. (3) al aceluiași articol prevedea că escrocheria, care a pricinuit pagube mari proprietarului sau a fost săvârșită de un recidivist deosebit de periculos, se pedepsește cu privațiune de libertate pe un termen de la șapte la cincisprezece ani, cu confiscarea averii sau cu o amendă în mărime de la șaptezeci la o sută cincizeci de salarii minime.

Reieșind din considerentele date, instanța a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului Valentin Vremea urmează a fi încadrate corect în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal (*în redacția anului 2002*) - escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane*.

La fel, prin probele administrate s-a constatat cu certitudine că prin acțiunile sale infracționale, inculpatul Vremea Valentin a cauzat părții vătămate S.R.L. "DUR" un prejudiciu material în mărime de 25 040 lei. Însă potrivit art. 126 Cod penal (*în redacția anului 2002*), pentru ca prejudiciul să fie considerat în proporții mari, urma ca valoarea pagubei pricinuite să depășească suma de 50 000 lei (2 500 unități convenționale * 20 lei).

Totodată, deși inculpatul Vremea Valentin, fiind audiat la urmărirea penală și în instanța de apel, și-a recunoscut parțial vinovăția în comiterea escrocheriei, vina acestuia a fost confirmată prin probele administrate, cercetate și verificate în instanța de apel după cum urmează: *declarațiile reprezentantului părții vătămate S.R.L. "DUR" Dogot Isidor; declarațiile martorului Zagorodnii Alexandru; depozițiile martorului Șochichiu N.; contractul de vânzare-cumpărare din 08.04.1996 între SRL „Pan Exim” și firma „Dur” (f.d.*

3-4); facturile nr. 32 și 35 din 08.04.1996 și 10.04.1996 conform cărora de la firma „Dur” a fost eliberat SRL „Pan Exim” șampanie și bere, în sumă totală de 25 040 lei (f.d. 5-7); procura din 08.04.1996 nr. 17 în baza căreia s-a eliberat producție inculpaților (f.d. 7).

Cu referire la componența infracțiunii de escrocherie, instanța a subliniat că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, are un caracter complex. Astfel, obiectul juridic principal al infracțiunii îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile. Obiectul juridic secundar al acestei infracțiuni îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și la minimumul necesar de încredere.

Obiect material al escrocheriei îl pot constitui bunurile, precum și drepturile asupra acestora, dobândite în mod ilicit, iar drepturile dobândite ilicit asupra bunurilor vor constitui obiect material al escrocheriei doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.

Or, în speță, instanța de apel a reținut că Vremea Valentin, prin acțiunile sale a atentat la relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor părții vătămate „DUR” SRL, prin inducerea în eroare a directorului Dogot Isidor, prezentându-se ca director al S.R.L. „Pan-Exim” a dobândit marfă - bere „Ursus” și șampanie „Chișinău” în valoare totală de 25 040 lei.

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Astfel, elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare - înșelăciune sau abuz de încredere.

Astfel, s-a explicat că, pentru a-și atinge scopul scontat, Vremea Valentin în primul s-a prezentat ca fiind directorul S.R.L. „Pan Exim”, care de altfel nici nu exista în realitate, iar pentru a înlătura orice dubiu care ar fi putut apărea, i-a prezentat directorului S.R.L. „DUR” - Isidor Dogot, ștampila firmei, dar și procura prin care ar fi fost împuternicit de a încheia contracte din numele S.R.L. „Pan Exim”. Prin urmare, Vremea Valentin, prin intermediul inducerii în eroare, a exercitat o influențare psihică asupra conștiinței și voinței directorului S.R.L. „DUR” care, a fost convins că inculpatul își va onora obligațiile contractuale asumate și va achita costul mărfii livrate.

Cu referire la învinuirea înaintată inculpatului Vremea Valentin în baza art. 209 alin. (2) Cod Penal (în redacția Legii 1961), instanța a remarcat că articolul în cauză stabilea răspunderea penală pentru falsificarea și folosirea ștampilei și documentelor oficiale false ce au adus o daună substanțială persoanelor fizice.

Astfel, la materialele cauzei penale (vol. I, f.d. 7) este anexată procura nr. 17 din 8 aprilie 1996 eliberată de S.R.L. „Pan-Exim” lui Vremea Valentin prin care ultimul a fost împuternicit de a primi de la F.P.C. „DUR” șampanie „Chișinău” și bere „Ursus”. Potrivit

rechizitoriului, Vremea Valentin este acuzat în faptul că a falsificat această procură, prezentând-o ulterior directorului F.P.C. "DUR".

Totuși, instanța de apel a ținut să sublinieze că doctrina penală, dar și jurisprudența relevantă a statuat că prin confecționarea unui document în scopul dobândirii ilicite ulterioare a bunurilor altei persoane, făptuitorul realizează prima etapă în activitatea infracțională legată de comiterea escrocheriei – etapa de pregătire a acestei infracțiuni. În ipoteza dată, confecționarea documentelor își pierde identitatea, ea fiind dizolvată în amalgamul activității infracționale legate de comiterea escrocheriei. Deci, constituie unul din variatele exemple de pregătire de această infracțiune, urmând a fi calificată conform art. 190 Cod penal.

Astfel, raportând raționamentele expuse supra, la circumstanțele prezentei cauze, instanța de apel a considerat că acțiunea de falsificare a procurii nr. 17 din 8 aprilie 1996, de către Vremea Valentin, în mod greșit a fost calificată de organul de urmărire penală în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), or falsificarea procurii constituie o etapă de pregătire și înlesnire a săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal, ea fiind cuprinsă de latura obiectivă a acestei infracțiuni.

Respectiv, instanța de apel a dispus achitarea inculpatului Vremea Valentin de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția anului 1961*), pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Cu referire la pedeapsa ce ar urma să fie stabilită în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța de apel a notat că potrivit art. 16 Cod penal (*în redacția anului 1961*) stabilirea că prescripția este suspendată, dacă persoana, care a săvârșit infracțiunea, se sustrage de la anchetă sau judecată. În aceste cazuri prescripția intră în vigoare din nou din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării. Însă persoana nu poate fi trasă la răspundere penală, dacă de la data săvârșirii infracțiunii au trecut cincisprezece ani și prescripția n-a fost întreruptă prin săvârșirea unei noi infracțiuni.

Art. 60 alin. (5) Cod penal (*în redacția anului 2002*) stipulează că curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată. În aceste cazuri, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării. Însă persoana nu poate fi trasă la răspundere penală dacă de la data săvârșirii infracțiunii au trecut 25 de ani și prescripția nu a fost întreruptă prin săvârșirea unei noi infracțiuni.

În sensul prevederilor legale menționate supra, instanța de apel a reținut că infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, de săvârșirea căreia a fost recunoscut vinovat Vremea Valentin s-a consumat la data de 10 aprilie 1996. Astfel, din momentul săvârșirii infracțiunii și până la data reținerii inculpatului – 05 octombrie 2021 au trecut mai mult de 25 de ani.

La fel, la materialele cauzei lipsesc careva probe ce ar confirma întreruperea curgerii prescripției prin săvârșirea de către Vremea Valentin a unor noi infracțiuni.

Prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Potrivit alin. (4) pct. 3) din aceeași normă, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al expirării termenului deprescripție.

În consecință, reieșind din raționamentele expuse mai sus, instanța de apel l-a recunoscut vinovat pe Vremea Valentin de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) cu liberarea acestuia de pedeapsă penală, pe motivul expirării termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere penală.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei, în partea achitării lui Vremea Valentin în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția anului 1961*), cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului, acuzatorul de stat afirmă că instanța de apel nu a judecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în raport cu toate circumstanțele de fapt și de drept a învinuirii înaintate prin ordonanțele de punere sub învinuire, în special sub aspectul legăturii de cauzalitate între acestea. Nu a indicat în hotărâre motivele pentru care a respins probele și argumentele acuzării.

Mai mult, se atestă că potrivit actului de învinuire a inculpaților și rechizitoriului faptele imputate lui Cernega Iurie și Vremea Valentin pe marginea învinuirii în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 209 alin. (2) Cod penal (*redacția legii din 1961*), diferă de fapta descrisă acestora cu referire la învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal. Prin urmare, instanța de apel nu s-a clarificat cu învinuirile înaintate inculpaților și nu au făcut o individualizare a acțiunilor săvârșite de fiecare dintre inculpați conform fiecărei infracțiuni incriminate, deși rechizitoriul conține date clare, care coincid din punct de vedere cronologic și factologic.

Aspectele evidențiate mai sus, prezintă importanță deosebită, deoarece rolul lor este acela de a determina în final încadrarea juridică a faptei imputabile inculpaților, atât pentr

aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării acestui dosar, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia.

Lecturând decizia din 23.02.2022 se constată că Colegiul penal nu s-a pronunțat asupra celorlalte episoade de săvârșire a infracțiunii prevăzute la art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția anului 1961*) de către Vremea Valentin și anume, de folosire a ștampilei pe contractul fictiv de vânzare-cumpărare din 08.04.1996, falsificarea semnăturilor în rubrica directorului și contabilului firmei, rezumându-se doar la modalitatea de falsificare a procurii nr. 17 din 08.04.1996 și folosirii acesteia "*Vremea Valentin este acuzat în faptul că a falsificat această procură, prezentând-o ulterior directorului F.P. C. "DUR"...*

Așadar, potrivit jurisprudenței și doctrinei penale, pentru aplicarea art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția anului 1961*) este suficientă confecționarea (falsificarea) documentelor. Nu este indispensabil ca, după ce documentul oficial a fost confecționat, să fie și folosit, infracțiunea fiind considerată consumată din momentul confecționării.

5. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, iar în vederea susținerii acestei statuări se expun următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art. 434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Din analiza textelor de lege pre-citate, se conchide că instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avîndu-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Astfel, Colegiul subliniază că instanța de apel, la judecarea cauzei soluționează următoarele chestiuni de drept: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Reieșind din criticile formulate în prezentul recurs ordinar, se atestă că acuzatorul de stat contestă soluția instanței de apel prin care inculpatul Vremea Valentin neîntemeiat a fost achitat de sub învinuirea înaintată în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Principala problemă pusă în discuție pe o cauză penală este vinovăția persoanei trimisă în judecată în raport cu faptele pentru care aceasta este acuzată prin rechizitoriu.

În cauza de față, problema vinovăției este determinată de existența sau inexistența în acțiunile inculpatului a semnelor calificative ale infracțiunii de falsificare și folosire a documentelor oficiale false ce au adus o daună substanțială persoanelor fizice.

Pe de altă parte, instanțele de judecată, atunci când constată lipsa în acțiunile inculpatului a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate acestuia prin rechizitoriu, urmează să-și argumenteze poziția prin prisma tuturor probelor acumulate, dându-le o apreciere multilaterală și obiectivă, fără a omite să se expună asupra unora și fără denatura conținutul altora.

Prin urmare, din materialele cauzei a fost cert stabilit că procura nr. 17 din 8 aprilie 1996 (vol. I, f.d. 7) a fost falsificată de către Vremea Valentin, această împrejurare fiind confirmată de însuși inculpatul. Procura în cauză a fost prezentată directorului F.P.C. "DUR", prin intermediul căreia Vremea Valentin și Cernega Iurie au obținut în posesie bunuri în sumă totală de 25 040 lei, fără a avea intenția de a achita valoarea acestor bunuri.

Însă, instanța de apel, în mod pripit a ajuns la concluzia de a dispune achitarea inculpatului Vremea Valentin de sub învinuirea înaintată în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (*în redacția Legii 1961*), fără a ține cont de practica judiciară constantă, potrivit căreia dobândirea ilicită a bunurilor în rezultatul folosirii de către făptuitor a unui document, falsificat anterior de o altă persoană urmează a fi calificată doar conform art.190 Cod penal. În acest caz, nu este necesară calificarea suplimentară conform art. 361 Cod penal, deoarece, reieșind din prevederile art. 118 Cod penal, prezentarea unor asemenea documente apare ca varietate a înșelăciunii, deci și a componenței de escrocherie. În același timp, falsificarea unor astfel de documente, urmată de folosirea lor de către falsificator în vederea sustragerii bunurilor trebuie calificată conform art. 190 și art. 361 Cod penal.

Din cele consemnate mai sus, Colegiul lărgit atestă că acțiunile lui Vremea Valentin se regăsesc în cea de a doua ipoteză de încadrare juridică a acțiunilor prejudiciabile, fiind

cert faptul că acesta a falsificat procura nr. 17 din 8 aprilie 1996 și a prezentat-o ulterior directorului F.P.C. "DUR".

La fel, Colegiul penal stabilește că în decizia adoptată, instanța de apel a făcut constatări contradictorii referitoare la falsificarea procurii nr. 17 din 8 aprilie 1996 de către Vremea Valentin, afirmând că „...Vremea Valentin este acuzat în faptul că a falsificat această procură, prezentând-o ulterior directorului F.P.C. "DUR".”, ca ulterior să constate că „...acțiunea de falsificare a procurii nr. 17 din 8 aprilie 1996, de către Vremea Valentin, în mod greșit a fost calificată de organul de urmărire penală în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (în redacția Legii 1961), or falsificarea procurii constituie o etapă de pregătire și înlesnire a săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal, ea fiind cuprinsă de latura obiectivă a acestei infracțiuni.” (f.d. 67, vol. III).

Din cele reținute mai sus, se atestă o poziție neclară și ambiguă a instanței apel asupra vinovăției inculpatului Vremea Valentin la falsificarea procurii nr. 17 din 8 aprilie 1996, ceea ce reflectă o incertitudine inclusiv și asupra soluției pronunțate în prezenta cauză penală, dar și la judecarea cauzei în ordine de apel, la general.

Pe lângă aceasta, Colegiul penal atrage atenția asupra faptului că, prin achitarea lui Vremea Valentin de sub învinuirea înaintată în baza art. 209 alin. (2) Cod penal (în redacția Legii 1961), instanța de apel nu a ținut cont că fapta, de comiterea căreia a fost recunoscut vinovat Cernega Iurie, în baza art. 209 alin. (2) Cod penal, a fost constatată ca fiind săvârșită împreună cu Vremea Valentin, prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 15 iulie 2005, care a rămas definitivă și irevocabilă.

Rezumând cele menționate supra, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să încadreze juridic corect acțiunile inculpatului, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și să-și argumenteze corespunzător concluziile în decizia adoptată.

Prin urmare, Colegiul penal ajunge la concluzia că criticile formulate în prezentul recurs și-au găsit confirmare în prezenta cauză penală, fiind incident temeiul pentru recurs prescris la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, din care motiv se impune soluția admiterii acestuia, cu casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Vremea Valentin XXXXX*, în latura penală, în partea achitării lui *Vremea Valentin XXXXX* în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 209 alin. (2) Cod penal (*redacția anului 1961*), pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia integrală pronunțată la **10 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor